

යුද සමයේ හා සාමය පවතින සමයේ (රට) පාලනය

සුසි බිලින්

ශ්‍රී ලංකාවට 2009 වර්ෂය වැදගත් වර්ෂයකි. දශක තුනකට ආසන්නව ඇදෙමින් පැවති ත්‍රස්තවාදී වාර්ගික අර්බුදයක් සාර්ථකව නිමාවට පත් කරමින් ශ්‍රී ලංකා රජය සමස්ථ ශ්‍රී ලංකාවම සිය පාලනයට නතුකොට ගත් වසර වශයෙන් එම වර්ෂය ඉතිහාස ගත වනු ඇත. සාමාන්‍යයෙන් සිදුවන අන්දමටම ජයග්‍රහණ ලබා ගත්තේ නිකමීම නොවේ. 1970 ගණන් වල සිට හදිසි තත්වයක් යටතේ පැවති ශ්‍රී ලංකාවට, නිදහස පරදවට තබා දැඩි ආරක්ෂක විධිවිධාන සැලසීමට සිදුවිය. මෙකී කාලය තුළ යුද්ධය, රට පාලනය කෙරේ කෙලින්ම බලපෑ අන්දම ගැන කතා නොකර පසුගිය වසරේ රට පාලනය පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම අසීරුය. එම නිසා යුද්ධය නිසා හටගත් හෝ යුද්ධයට කෙලින්ම සම්බන්ධ පාලන ප්‍රශ්න පිළිබඳව මෙම පරිච්ඡේදයේ ප්‍රථමයෙන් හා වෙන් වෙන් වශයෙන් සඳහන් කරනු ලැබේ. ඉන් පසුව බලය බෙදීම, අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස, නීතියේ ආධිපත්‍යය සහ ජාත්‍යන්තර නීතීන්ට සහ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව කටයුතු කිරීම යන කරුණු වලට වැඩි බරක් දෙමින් රජයේ ප්‍රජාතාන්ත්‍රවාදී පාලනය ගැන වෙනම සාකච්ඡා කෙරේ.

රට පාලනය සහ යුද අරගලය

රට පිළිබඳව උචිතම හැඟීමකින් 'ජාතික ආරක්ෂාව' පිළිබඳව නිතරම අවධානය යොමුකර තිබීම පසුගිය වසරේ කැපී පෙනුණු අංගයක් විය. යුද අරගලය පිළිබඳව තිබූ පොදු චිකිත්සාවක් වූයේ කෙතරම් ඉහළ මට්ටමේ වියදමක් වුවද ඒ සඳහා දැරිය යුතු බවයි. අති විශාල ආරක්ෂක අය වැය සහ පණ අදින ආර්ථිකය ඉක්මවා යුද වියදම ඉහළ අගයක් ගත්තේ ය. ජාතික ආරක්ෂාව සඳහා සත්‍යයේ වටිනාකම, වගකීම, විනිවිද භාවය, අවංක කම යන කරුණු බිල්ලට දෙන ලදී.

හදිසි තත්වය සහ ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියා වැළැක්වීමේ පණත

අඩු වැඩි වශයෙන් 1975 පටන් ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ විට නොකඩවා බලපැවැත්වූ හදිසි තත්වය පසුගිය වසරේ දීර්ඝ කෙරිණි. හදිසි තත්ව සාමාන්‍ය තත්වය ඉක්මවන්නක් බවක් හදිසියෙන් උද්ගත වන කලකෝභාල අවස්ථාවක තාවකාලික පියවරක් වශයෙන් විය යොදන බවටත් අර්ථ කථනය කෙරෙන මෙම සංකල්පයට පෙර කී තත්වය ඉඳුරාම වෙනස් වෙයි. ඉහත කී ඉතාම වැදගත් වූ ජාතික ආරක්ෂාව සැලසීමේ² පදනම මත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් හා වෙනත් නීති මගින් සලසා තිබූ රැකවරණය ඉක්මවා කටයුතු කිරීමට මහජන ආරක්ෂාව පිළිබඳ නීතිය යටතේ ව්‍යවස්ථාගත කළ හදිසි නීති රෙගුලාසි සමග කියැවෙන 1979 අංක 48 (PTA) දරන ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පණත ඉඩ සලසා දුනි. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ, නීතියට පටහැනි යම් ක්‍රියාවක් කළ තැනැත්තෙකු රැඳවීමේ නියෝගයක් නොමැතිව පැය 72 ක කාලයක් රඳවා තබා ගැනීමට පුළුවන. කෙසේ වුවද 2005 අගෝස්තු 13 වන දින දරන හදිසි අවස්ථා රෙගුලාසි යටතේ ජාතික ආරක්ෂාවට හෝ මහජන සාමය පවත්වාගෙන යෑම (Maintenance of Public Order) පිළිබඳව ගැටළු තත්වක දී එක් වර්ෂයක³ කාලයක් ගත වන තෙක් අදාල පුද්ගලයන් රඳවා තබා ගැනීමට ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්ට අවසර ලැබුණි. එම රෙගුලාසි අනුව එකී වසරක කාලයෙන් දින 90 ක් ඔන්ධනාගාර බලධාරීන් යටතේ නොවන තැනක රඳවා ගත හැකි වූ අතර

ඉන් පසුව චළඹෙන කාලය තුළ බන්ධනාගාර ආඥාව⁴ යටතේ පවත්නා තැනක, රඳවා තැබිය යුතුය. 2008 අගෝස්තු මාසයේදී ගැසට් නිවේදනයක්⁵ මගින් සංශෝධන ඉදිරිපත් කර ඉහත කී රඳවා තබා ගැනීමේ කාලය තවත් සය මසකින් දීර්ඝ කිරීමට ඉල්ලා සිටින ලදී. තවද උසාවියේ නිරීක්ෂණයකින් තොරව ඉහත කී විධායක නිලධාරියා නම් කරන තැනක වූදිනසා රඳවා තබා ගැනීමට ද ඉන් අවසර ලැබුණි. තවද අපරාධ නීති විධිවිධාන සංග්‍රහය යටතේ සලසා ඇති මූලික රැකවරණ කිසිවක් වූදිනසා වෙත ලබා නොදීමට ද එම යෝජිත සංශෝධන මගින් බලාපොරොත්තු විය. කෙසේ හෝ එකී යෝජිත සංශෝධන ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය⁶ ඉදිරියේ අභියෝගයට ලක්වූ බැවින් රජය එම සංශෝධන හකුලා ගත්තේ ය.

හදිසි නීති අවස්ථාවක දී අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස සීමා කිරීමෙන් පොලීසියට, යුද හමුදාවට සහ විධායකට වැඩිපුර බලතල දීමෙන් විනිවිද භාවය සහ වගකීම අවශ්‍යයෙන්ම යටපත් කෙරේ. හදිසි නීතිය දීර්ඝ කිරීම නිසා, එබැවින් නොකඩවා හදිසි නීති අවස්ථාවක් පැවතීම මගින් හැඟෙන්නේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ගුණධර්ම නොකඩවා යටපත්වීම, ශ්‍රී ලංකාවේ යහපාලනයට විය මූලික බාධාවක් වන බව යි.

පසුගිය වසරේ ඇති වූ තවත් වර්ධනයක් (අයහපත් අතට) වූයේ 2008 මාර්තු 07 වන දින නිස්සනායගම් නැමැති මාධ්‍යවේදියා අත් අඩංගුවට ගෙන ත්‍රස්තවාදය වැලැක්වීමේ පණත⁷ යටතේ සහ 2008 අගෝස්තු මාසයේ පැනවූ හදිසි අවස්ථා රෙගුලාසි යටතේ ඔහුට එරෙහිව නඩු පැවරීමයි. මුලදී ඔහුට එරෙහිව තිබූ චෝදනාව එනම් රජයට අපහාස කිරීම ඉවත් කොට North East monthly magazine (උතුරු නැගෙනහිර මාසික සඟරාව) පළ කරමින් වාර්ගික අසමගිය ඇති කිරීමෙන් ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියා කිරීමට සලසමින් හෝ එසේ කිරීමට අදහස් කරමින් වරදක් කිරීමට රහසේ සාකච්ඡා කළ බව නැතහොත් වරදක් කළ බව දක්වමින් ත්‍රස්තවාදය වැලැක්වීමේ පණත යටතේ නඩු පවරනු ලැබීය.

නිස්සනායගම්ට එරෙහිව නඩු විභාගය අරඹනු ලැබුවේ ඔහුගෙන් පාපොච්චාරණයක් භාර ගැනීමෙන් පසුවය. මෙහිදී තමාගේ පාපොච්චාරණය ලබාගත්තේ තමාට නිංසා පීඩා කිරීමෙන් බවත් හා එම පාපොච්චාරණය තවත් කෙනෙකු විසින් තමාට කියැවූ එකක් බවත් වූදිනසා නැවත නැවතත් තරයේ කියා සිටියද ඉන් එලක් වූයේ නැත. ඔහුට එරෙහිව නඩු විභාගය කඩිනමින් පවත්වනු ලැබූ අතර ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පණත යටතේ බරපතල වැඩ සහිතව විසි වසරක සිර දඬුවමක් ඔහුට නියම විය. දැනට එම නඩු තීන්දුවට එරෙහිව අභියාචනයක් ගෙන ඇත.

මාධ්‍යවේදීන්ට රජය සලකනු ලබන ආකාරයේ අළුත් පූර්වාදර්ශයක් නිස්සනායගම්ගේ නඩුව හා එහි තීන්දුව මගින් ගෙනහැර දක්වා ඇත. රජය දෙස විවේචනාත්මකව බලන මාධ්‍යවේදීන් හැමවිටම රජයේ ඉලක්කය වන නමුදු මාධ්‍ය වේදියෙකු වශයෙන්⁸ තම රාජකාරි කටයුතුවල නියැලෙමින් සිටියදී ඊනියා වැරදි ක්‍රියා කරන ලදැයි ත්‍රස්තවාදය වැලැක්වීමේ පණත යටතේ මාධ්‍යවේදියෙකුට එරෙහිව නඩු පවරනු ලැබූ ප්‍රථම අවස්ථාව මෙය විය. ඇත්තෙන්ම මෙකී ප්‍රමාණයකුල නොවූ දරුණු දඬුවම නව ප්‍රවණතාවක් බිහිකර ඇත.

නුදෙක් සිය රාජකාරිය ඉටු කිරීමේදී මාධ්‍යවේදීන් විසින් වාර්ගික අසමගිය ඇති කරන ලදැයි වැරදිකරුවන් කිරීම සඳහා දිගටම පවත්වාගෙන යනු ලබන නීති සහ රෙගුලාසි වලින් අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස හා වගකීම කෙරෙහි දැක්වෙන්නේ ශුභ නිමිත්තක් නම් නොවේ. ලිඛිත

දේවල් වලින් වැඩිපුර ඇත්තේ වාර්ගික ගැටුම් සහ යුද්ධය පිළිබඳව ඒවායේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ පදනම, අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස බව හිතර පිළිගෙන ඇත්තකි. අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස නොමැති කල යම් තැනැත්තෙකුගේ තොරතුරු දැනගැනීමේ නිදහස ද නැති වී යයි. එයින් ඔහුට හෝ ඇයගේ සිතීමේ නිදහසට සහ හෘදය සාක්ෂියට ද වැටකඩොලු බැඳේ. එයින් පුරවැසියන්ගේ තීරණ ගැනීමේ හැකියාව ඔහුන් වෙතින් තුරන් වෙයි. එවැනි හීන, මාධ්‍යයට බරපතල හා අනවශ්‍ය අනතුරු හැඟවීමක් කරන අතර ඒ මඟින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ අර්ථයටම ද ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ උත්තරීතර බවට ද ජනතා ස්වාධීපත්‍යයට ද එම තත්වයම ඇති කරයි.

අකමැත්ත වළ දැමීම

පසුගිය වසරේ තවත් විශේෂත්වයක් වූයේ ජාති මාමකත්වය මුඛ කොට ගෙන (මිනිසුන්ගේ) අකමැත්තට එරෙහිව කටයුතු කිරීමයි. මීට හොඳම උදාහරණයක් නම් 'යුද සමයේ කරන විවේචනය රාජ්‍ය විරෝධී ක්‍රියාවක්' ය යන ප්‍රකාශය ආරක්ෂක ලේකම් විසින් පිළිගැනීමයි.¹⁰

ත්‍රස්තවාදී සැකකරුවන් වෙනුවෙන් නිරන්තරයෙන් පෙනී සිටින නීතිඥ පිරිස සමන්විත වන්නේ අසවල් අසවල් නීතිඥයන්ගෙන් බව දක්වමින් 2009 ජනවාරි මාසයේදී, ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය වෙබ් අඩවිය, ලැයිස්තුවක් ප්‍රකාශයට පත් කළේ ය. ඉන් පසුව 2009 ජූලි මාසයේදී එකී වෙබ් අඩවියේම තවත් ලිපියක් පළ විය. එය Traitors in black coats Focked together (ජාති ඔෂටයෝ කළ කඩා හැඳගෙන එකට එක්වෙති) නම් විය. මෙහිදී අපහාස කිරීමේ චෝදනාවට 'සන්ඩේ ලිඩර්' පත්‍රයට එරෙහිව ආරක්ෂක ලේකම් විසින් පැවරූ නඩු චෝදි 'සන්ඩේ ලිඩර්' වෙනුවෙන් පෙනී සිටි නීතිඥයන්ගේ නම් දක්වා තිබුණි. ඔවුන් ජාති ඔෂට එසේම ජාතියට එරෙහිව කටයුතු කරන්නන් ලෙස දක්වා ඇත.

2009 ජූලි 21 වන දින මෙම කාරණය පාර්ලිමේන්තුවේදී කතාබහට ලක්වූ විට අගමැතිවරයා එකී ලිපි ඉවත් කරගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළා පමණක් නොව ආරක්ෂක ලේකම් නියම දේශ නිතෛමයෙකු බවත් ඉහත කී නීතිඥ පිරිස රාජ්‍ය විරෝධී බවත් ඔවුන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව උල්ලංඝනය කර ඇති බැවින් ඔවුන්ගේ නම් නිවැරදි ලෙස පළ කර ඇති බවත් කියා සිටියේ ය. කෙසේ වුවද එම නීතිඥ පිරිස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව උල්ලංඝනය කළේ කෙසේදැයි අගමැතිවරයා අවධාරණය නොකළේ ය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් සියළු පුරවැසියන්ට ලැබී ඇති අයිතිවාසිකමක් වූ තමා වෙනුවෙන් නීත්‍යානුකූලව පෙනී සිටියේ අයිතිය මහජනයාට ලබා දෙමින් සිටි මෙම වෘත්තිකයන් පිරිස වෙත ඉහත කී ප්‍රකාශයන් එල්ල වූයේ, එම ප්‍රකාශයන් කරනු ලැබුවේ රට යුද ගින්නෙන් දැවෙමින් සිටි අවස්ථාවකය. ඒ අවස්ථාවේ මුළු රටම විවිධ මට්ටමින් ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳව උනන්දුවෙන් පසුවූ අතර සාමාන්‍ය ජනතාව විශේෂයෙන්ම පසු වූයේ උග්‍ර ජාති නිතෛමීන් වශයෙනි. එබැවින් යම් කිසිවෙකු රාජ්‍යෝභියෙකු හෝ සතුරාට රැකවරණය දෙන්නෙකු වශයෙන් නම් කළ සැනින් ඔහුට එරෙහිව දරුණු අත්දැමින් ප්‍රතික්‍රියා දැක්වීමට ඉඩ තිබුණි.

ඕනෑම ආකාරයක එකඟ නොවීමක් හෝ විවේචනයක් නොඋසුලන මට්ටමේ සංවේදීතාවක් පෙනෙන්නට ඇත. තානාපති නිලධාරීන්ට සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ නිලධාරීන්ටද ශ්‍රී ලංකා රජයෙන් බේරීමක් නැත. මේ වසරේ ජුනි මාසයේදී යුනිසෙෆ් ප්‍රකාශක ජේම්ස් එල්ඩර්¹¹

මහතා පැවසුවේ 'රැඳවුම් මධ්‍යස්ථානවල සිටින දරුවන්ගේ පෝෂණ තත්වය යුනිසෙෆ් ආයතනයට විශාල ප්‍රශ්නයක් වන නමුදු ඒවාට ඇතුල්වීමට තහංචි පනවා තිබීම නිසා තමන්ට ඒවායේ සිටින දරුවන්ගේ ජීවිත බේරාදීමට පුළුවන්කමක් නොමැති බවයි. යුද්ධයෙන් බැර කෑ ළමයින්ගේ තත්වය පිළිබඳව තවදුරටත් සිය කණගාටුව පළ කළ චල්ඩර් මහතාට ඊළඟ දෙසතිස් ඇතුලත තම වීසා බලපත්‍රය අවලංගුකොට ගෙන රට අතහැර යෑමට සිදුවිය. කෙසේ වුවද රාජකාරි මට්ටමින් ඊට හේතුවක් දී නොතිබුණි.

මීට අමතරව එක්සත් ජාතීන්ගේ ජේෂ්ට තානාපති නිලධාරියෙකු වූ ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසියෙකු වූ පීටර් මැකේ ද්‍රවිඩ ඊළාම් කැරලිකරුවන්ට චරෙහිව සිදුවූ අවසාන සටන පැවති දිනවල ශ්‍රී ලංකා රජයේ කාලීන වැඩ සටහන් වල යම් යම් කරුණු නැවත නැවත චරෙහි වීම නිසා ඔහු රටින් නෙරපන ලදී. ඊළඟ වසර¹³ වනතෙක් වලංගු වීසා බල පත්‍රයක් ඔහු වෙත තිබුණද ජුලි මාසයේදී ඔහුට රට අත්හැර යෑමට සති දෙකක පූර්ව දැනුම් දීමක් දෙන ලදී.

ස්වාධීන නිරීක්ෂණයන්ගේ භූමිකාව

පසුගිය විසිපස් වසර¹⁴ ඇතුලත යුද්ධය නිසා මිය ගිය සිංහල සහ දෙමළ පිරිස 70,000 ක් ලෙස දළ වශයෙන් ගණන් බලා ඇත. 'යුද්ධයේ අවසාන මාසය ඇතුළත යුද කලාපයේ සිර වී සිටි ද්‍රවිඩ සාමාන්‍ය ජනතාව¹⁵ අතුරින් එනම් 7000 - 20000 පමණ පිරිසක් මිය ගොස් ඇතැයි ගණන් බලා තිබේ. කෙසේ හෝ ස්වාධීන නිරීක්ෂකයන් නොමැති බැවින් තොරතුරු සොයා ගැනීම අසීරු ය.

ආයුධ සන්නද්ධ අරගලයට චරෙහිව ඇති එක් විවේචනයක් නම් විනිවිද භාවය නොමැතිවීමත් ස්වාධීන නිරීක්ෂණයන්ට එම ප්‍රදේශයට යෑමට ඉඩ කඩ අසුරා තිබීමත් ය. සන්නද්ධ අරගලයේ අවසාන අවධියේ යුද කටයුතු මෙහෙය වූ ප්‍රදේශවලට යෑමට යම්තමන් හෝ අවසර ලැබුණා නම් එසේ ලැබුණේ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, මාධ්‍ය, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීන්, ජාත්‍යන්තර සංවිධාන වල නියෝජිතයන් සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ නිලධාරීන්ට පමණි. වර්තමානයේ අවතැන්වුවන් සිටින කඳවුරු වලට යෑමට ස්වාධීන නිරීක්ෂකයන්ට ඉඩ දෙනු නොලබන්නේ නිතරමය. එසේම බොහෝ දෙනෙකුට ජාතික ආරක්ෂාව පදනම් කොට ගෙන ඉඩ දෙනු නොලැබේ.

කෙසේ වුවද අභ්‍යන්තර අවතැන් වුවන් පිළිබඳව එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය නිකුත් කළ ප්‍රතිපත්ති මාලාවකින් ශ්‍රී ලංකාව බැඳී සිටියි. ඒවායින් කියැවෙන්නේ අභ්‍යන්තර අවතැන්වුවන්ගේ මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකම් හා හිතීමය අයිතිවාසිකම් රැකදිය යුතු බවයි. එසේම වගකීම හා විනිවිද භාවය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති වලින් ඉල්ලා සිටින්නේ එක්සත් ජාතීන්ගේ සරණගාමීන් පිළිබඳ මහකොමසාරිස් කාර්යාලය වැනි එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතනවලට යුද කලාපයට හෝ අවම වශයෙන් අභ්‍යන්තර අවතැන් වුවන්ගේ කඳවුරුවලට ඇතුළුවීමට ඉඩදිය යුතු බව. එසේ කළ යුතු වන්නේ අවතැන් වුවන්ගේ අවශ්‍යතා සොයා බැලීමට සහ ජාත්‍යන්තර හිතවලට අනුකූලව ඒවායේ කටයුතු සිදු වන්නේ දැයි සොයා බැලීමට පිණිසය. තවද රතු කුරුස සංවිධානයේ ජාත්‍යන්තර කමිටුව (ICRC) ආයතනය හා ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව අතර ඇති අවබෝධතා ගිවිසුම කඳවුරුවලට ඇතුළුවීමට එකී නිලධාරීන්ට ඉඩ දිය යුතුය.

යුද්ධයේ අවසාන අදියරෙහි දී හා ඉන් පසුව¹⁶ එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතනවල සේවකයන්ට සහ වෙනත් ඉහළ මට්ටමේ නිලධාරීන් පිළිගනු ලැබූ නමුදු අන් අයට ශ්‍රී ලංකාවට ඇතුල්වීමට ඉඩ නොදුණි.

2009 ජුනි මාසයේදී කැනඩාවේ ලිබරල්වාදී පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයකු මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ යුද මෙහෙයුම් පිළිබඳව නිර්දේශ විවේචකයෙකු වූ ඩොඩ් ටේ මහතා ගුවන් තොටුපලෙහි රඳවාගෙන පසුව පෙරළා පිටත් කර හරිනු ලැබුවේ ඔහු ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ආරක්ෂාවට තර්ජනයක් වන බවත් ද්‍රවිඩ ඊළාම් විමුක්ති පෙරමුණට අනුග්‍රහ දක්වන්නෙකු බවත් පදනම් කොට ගෙන ය. මෙසේ කරනු ලැබුවේ ඔහු වෙත වලංගු වීසා බලපත්‍රයක්¹⁷ තිබියදීය.

ජාත්‍යන්තර උසස් නිලධාරීන් සහ නිරීක්ෂකයන්ට රට තුළට වැද්ද ගැනීමෙන් පසුව ද ඔවුනට හැමවිටම අවශ්‍ය තොරතුරු ලබාගැනීමේ නිදහස නොමැතිබව බැලූ බැල්මට පෙනී යයි.

එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කටයුතු පිළිබඳ කතිවු මහ ලේකම් සහ හදිසි ආපදා සහන සැලසුම්කරු වූ ශ්‍රීමත් ජෝන් හොල්මිස් මහතා, අගෝස්තු මාසයේදී යාපනයට ගොස් එහි සිවිල් සංවිධාන ක්‍රියාකාරීන් හමු වූ අවස්ථාවේ දැඩි හමුදා ආරක්ෂක රැකවරණ යොදා තිබීම එහි සාර්ථකත්වයට බාධාවක් විය. මහජන ප්‍රතිකාලයේ පැවති එකී රැස්වීම ගැන සඳහන් කළ සිවිල් සංවිධාන ගණනාවක් විවෘත ලිපියක් මගින් මෙසේ කීවේ ය.

ඔබ යාපනයට පැමිණි දිනට පෙර දිනයේ යාපනයේ ආඥාපති විසින් පලාලි හි පිහිටි යුද හමුදා කඳවුරට රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ සිවිල් සංවිධාන නියෝජිතයන් කැඳවා ඔබ¹⁸ සමඟ මානව හිමිකම් ගැටළු පිළිබඳව කතා නොකර මානව සහනාධාර ගැන පමණක් කතා කරන ලෙස තමන්ට කී බව යාපනයේ වාසය කරන අපගේ සගයන් විසින් අපට දැනුම් දී ඇත.

බටහිර රටවල් සමඟ ඇති අසහනය

ස්වාධීන ජාත්‍යන්තර නිරීක්ෂකයන් සඳහා යුද ගැටුම් කලාපයේ සහ කඳවුරුවල දොර, නොකඩවා ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් වසා තිබීම නිසා ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව විශේෂයෙන්ම බටහිර රටවල් සහ මෙරට රජය අතර හොඳ හිත පළුදු වී තිබේ. 2009 මැයි මාසයේදී බටහිර රටවල් සමූහයක් විසින් මානුෂීය ආධාර සපයන අයිසී ආර් සී ඇතුළු එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතනවලට සීඝ්‍රයෙන් බාධා රහිතව යුද කලාපවලට හා කඳවුරු වලට ඇතුල්වීමට අවසර දෙන ලෙස හා යුද්ධය කෙරෙන අතරතුර සිදුවන මානව හිමිකම් උල්ලංඝන සිද්ධීන් ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් විමර්ශනය කළ යුතු බවටත්, ඉල්ලන යෝජනාවක් 2009 මැයි මාසයේදී එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සලය විසින් ප්‍රතික්ෂේප කළ අවස්ථාවේ මෙම අමනාපය වඩාත් පැහැදිලි විය. ඒ වෙනුවට ශ්‍රී ලංකා රජය මානව හිමිකම් රැකීමට කැපවී සිටීම ගැන ප්‍රසාදය පළ කරමින් හා ද්‍රවිඩ ඊළාම් වාදීන්ගේ ක්‍රියා කලාපය හෙළා දකිමින් යෝජනාවක් සම්මත කෙරිණ. අන්‍යන්තර අවතැන් පිරිස් සිටින කඳවුරු වලට සුදුසු පරිදි ඇතුල්වීමට සංවිධාන වලට ඉඩ සැලසීමට එම යෝජනාවෙන්²⁰ ශ්‍රී ලංකා රජයට අවස්ථාව ලැබුණි. මෙකී සිද්ධිය ප්‍රබල බටහිර බලවතුන්ගේ²¹ වංකකම අභිබවා ලංකාවේ පුංචි හාල් මැස්සන් දිණු බව පෙන්නුම් කරන ශ්‍රී ලංකා රජයේ ජයග්‍රහණයක් බව දක්වමින් පසු කාලයේ ඒ සම්බන්ධව උදන් ඇහීමක් මෙරට සිදුවිය. තවද යුද අරගලය මෙරට

අභ්‍යන්තර කටයුත්තක් බවත් වියට බාහිර ඇතිලි ගැසීම් අනවශ්‍ය බවත් ශ්‍රී ලංකා රජය තවදුරටත් තරයේ කියා සිටියේය.

කෙසේ නේ මානව හිමිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ තානාපතිනිය වූ නවී පිල්ලේ මහත්මිය 2009 ජුනි මාසයේදී නැවතත් ඉල්ලා සිටියේ මානව හිමිකම් කඩ කිරීම් පිළිබඳව සොයා බලන ලෙසට ය. ඊට අමතරව ශ්‍රී ලංකා රජය සහ දුට්ඨ ර්ලාම් සංවිධානය²² විසින් ජාත්‍යන්තර මානව අයිතිවාසිකම් කඩකිරීම් සම්බන්ධව නීතිය යටතේ සහ මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහිව කරනු ලැබූ වැරදි වලට අයත්වන ක්‍රියාකාරකම් විස්තර සහිතව දැක්වෙන වාර්තාවක්, ඇමෙරිකාවේ රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඔක්තෝම්බර් 22 වන දින ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබීය.

කඳවුරු පවත්වාගෙන යෑම, කලින් ඊලාම් වාදීන්ගේ පාලනය යටතේ වූ ප්‍රදේශවල බිම් බෝම්බ ඉවත් කිරීම, අභ්‍යන්තර අවතැන්වූවන් නැවත පදිංචි කරවීම සහ උතුර නැවත සංවර්ධනය කිරීම යන කටයුතු සඳහා බෙහෙවින්ම විදේශ ආධාර මත යැපීම පසෙක තිබියදී ශ්‍රී ලංකා රජය විදේශීය ආධාරකරුවන්ට විසා ලබා දීමේදී සහ පෙර කී පරිදි තමන් හා එකඟ නොවන විදේශිකයන් පෙරළා යැවීම වැනි දැඩි ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කළේ ය.

2009 ජුනි මාසයේදී ඔස්ලෝ මූලස්ථානය කරගත් නෝව්ර්ජියානු රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වූ FORUT හි ප්‍රධාන නිලධාරීන් ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත් කර හරින ලදී. ඊට හේතු වූයේ දුට්ඨ ර්ලාම්වාදී සංවිධානය පරාජයවීම ගැන ප්‍රමෝදය පළ කිරීමට FORUT ආයතනයේ ජාතික කොඩිය එසවීම²³ ඇය විසින් නතර කිරීමයි. FORUT අපක්ෂපාතී ආයතනයක් විය යුතු බව ඇගේ අදහස විය.

ජූලි මාසයේදී සිය කාර්යාල දෙකක් වසා දැමීමට රතු කුරුස සංවිධානයේ ජාත්‍යන්තර කමිටුවට බල කෙරිණි. එම කාර්යාල දෙකෙන් එකක් වූයේ මඩකපුවෙහිය. එමගින් ආරක්ෂක සේවා සැපයුණු අතර පැහැරගෙන යෑම් සහ අධිකරණ නීතිවලින් තොරව සිදු කරන ලද ඝාතන ගැන සොයා බැලීමද ඊට අයත් විය.

ආධාර සපයන රටවල සේවකයන් අවුරුදු තුනකට වඩා මෙරට නතර වී සිටීම වළක්වාලන නීති රීති මෑත දී රජය විසින් සම්මත කරන ලදී. එසේම ආධාර සැපයීමේ නියැලෙන සේවකයන් විශාල ගණනකගේ විසා බලපත්‍ර දීර්ඝ කිරීම ද නවතා දමන ලදී. මානුෂීය කටයුතුවල යෙදෙන “සේවී ද විල්රන්” සහ “කෙයාර් ඉන්ටර් නැෂනල්” වැනි පිරිස්වලට රට හැර යන්නට බල කෙරිණ. සමහර ජාත්‍යන්තර මිනිස් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ සංවිධානවලට ‘ඇමිනාස්ට් ඉන්ටර්නැෂනල්’ ද ඇතුලුව ශ්‍රී ලංකාවට පය තැබීමට කිසිසේත්ම²⁴ ඉඩ නොදුණි.

මෙවැනි ප්‍රතිපත්ති සහ සිදුවීම් ද ඒ සමග වූ ජාත්‍යන්තර නීති රීති වලට අනුව කටයුතු නොකිරීමද නිසා බොහෝ බටහිර රටවල් සමග තිබූ ශ්‍රී ලංකා සබඳකම් පලදු විය. ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව, විශේෂයෙන්ම බටහිර රටවල් විසින් කරනු ලැබූ ප්‍රකාශයන් නිහඬව නොසලකා හැරීම සහ ජාතික ආරක්ෂාව අත් සියලු හිමිකම්වලට ඉහළින් තැබීම පෙන්නුම් කරනුයේ ‘වගකීම් රහිත’ බවකි. මෙකී තත්වය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අදහස්වලට හා මනා රාජ්‍ය පාලනයට ඉඳුරාම ප්‍රතිවිරුද්ධ වූවකි.

මෙසේ යුද ගැටුමෙහි අවසානයේ විසඳිය යුතු ප්‍රශ්න රැසක් අපට ඉතරු වී ඇත. එනම් ජනතාව යළි පදිංචි කරවීම, පලදු වූ හොඳ හිත නැවත ඇතිකර ගැනීම, සමාදානය සහ නැවත නගා සිටුවීමට පහසුකම් සැලසීම සහ යුද්ධයෙන් බැට කෑ ජනතාවට සහන සැලසීම සඳහා පැහැදිලිව පෙනෙන ක්‍රියා මාර්ගයක් ගැනීමත් ය. මෙම ලිපිය ලියන අවස්ථාව වන විට යුද්ධය පැවති ප්‍රදේශවලින් පැමිණි 170,000 කට ආසන්න පිරිසක් 'සුභ සාධන' කඳවුරුවල රඳවා තබා ඇත. අනෙක් පිරිස් සිය නෑයින් සමග හෝ වෙනත් තැන්වල රඳවා ඇති අතර ඔවුන්ට පැහැදිලි අනාගතයක් නැත. ඔවුන්ගෙන් බොහෝ දෙනා සිය නෑ හිත මිතුරන් සිටින තැනක් නොදනිති. අනාගතයේ ගැටුම් ඇතිවීම වළක්වාලීම සඳහා මොවුන්ගේ දුක් ගැහිවිලිවලට විසදුමක් ලබා දිය යුතුය.

පාලනයට සම්බන්ධ තවත් ගැටළු

පසුගිය වසරේ TISL පාලන වාර්තාවේ සදහන් ප්‍රවණතා 2009 වර්ෂයේ ඇතිවූ ප්‍රවණතාවන්හි වර්ධනයක් බව පෙනී යයි. දැනට පවතින දඩුවමට යටත් නොවීමේ හා නීතියත් නොමැතිවීමේ සංස්කෘතිය නිමාවට පත් කිරීම සඳහා කිසිම තීරණාත්මක පියවරක් ගෙන නොමැත. ජනාධිපතිවරයා විසින් වැදගත් මණ්ඩලවලට නිලධාරීන් පත් කිරීම නොකඩවා සිදු කරගෙන යනු ලැබේ. රාජ්‍ය ආයතනවල මනා ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරේ එකී නිලධාරීන්ගේ ස්වාධීනත්වය දරුණු අන්දමයි'' බලපායි.

ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරු තවදුරටත් පිල් මාරු කිරීමත් එසේම මැතිවරණවලදී රාජ්‍ය දේපල වැරදි ලෙස භාවිත කිරීමත් දැක ගන්නට ලැබුණි. ඒ වන විටත් බලවත් වූ විධායකය 2009 යේදී වඩාත් බලවත් විය. එසේම විධායකය හා අධිකරණය අතර දැක්වීමත් සිදුවිය. ඉහත පෙන්වුම් කළ පරිදි ජාත්‍යන්තර සම්මුතිවලට එකඟව කටයුතු නොකිරීමේ හේතුව නිසා ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව හා ශ්‍රී ලංකා රජය අතර හොඳ හිත බිඳුණි. මාධ්‍යයට හා සිවිල් සමාජයට තර්ජන වීම් තවදුරටත් බාධා රහිතව සිදුවූ අතර සිවිල් සමාජයට තිබූ ඉඩකඩ හා චලිත වාද විවාද කර ගැනීමට තිබූ ඉඩකඩ තවදුරටත් බලාපොරොත්තු නොවූ තරම් අගාධයට ඇද වැටුණි. මෙම පරිච්ඡේදයේ මෙම කොටසින් විමසා බැලෙනුයේ යහ පාලනය තහවුරු කිරීම සඳහා උවමනා කෙරෙන සංවිධානාත්මක ව්‍යුහය සහ පසුගිය වසරේ ශ්‍රී ලංකාව ලැබූ දියුණුව හෝ පසුබෑම පිළිබඳවත් ය.

ප්‍රවණත්වය, නීතියට අඩංගු නොවීම හා නීතියක් නොමැතිවීම යන අංශ සහිත සංස්කෘතිය

දිගු කලක් තුල යුද ගැටුම් අත් දුටු නැතහොත් දිගු කලක් යුද ගැටුම් පැවති රටවල ප්‍රවණත්වය සහ නීතියක් නොමැතිවීම පොදුවේ දැකිය හැකි ලක්ෂණයකි. ශ්‍රී ලංකාව එයින් පරිබාහිර නොවන බව පෙනී යයි. පසුගිය වසර තුළ විශේෂයෙන්ම පැහැරගෙන යෑම්²⁵ අධික විය. වයට සාමාන්‍යයෙන් යොදා ගනු ලැබුවේ සුදු පැහැති වෑන් රථයකි. දැඩි ආරක්ෂක විධිවිධාන සහ මාර්ගවල දිගටම පරීක්ෂා ස්ථාන තිබිය දී අංක පුවරු රහිත මේ එකම වෑන් රථයක් හෝ කොටු කර ගැනීමට ඔවුනට නොහැකි විය. මේ සම්බන්ධයෙන් සුදාර් ඔලි පුවත් පතේ සංස්කාරක නඬේසපිල්ලේ විද්‍යාධරන් ඔවුනට අත් අඩංගුවට ගැනීම සලකා බැලීම වටී.

2009 පෙබරවාරි 26 වන දින සුදාර් ඔලි සංස්කාරක විද්‍යාධරන් අවමඟුලකට සහභාගි වී එමින් සිටියදී පොලීසිය විසින් අත් අඩංගුවට ගනු ලැබී ය. එසේ කළ අවස්ථාවේ අත් අඩංගුවට ගැනීම සඳහා වූ චරේත්තුවක් හෝ ඊට හේතු වූ කරුණක් ඉදිරිපත් නොකෙරේ. පොලීසියේ ප්‍රකාශක විසින් මුලදී විද්‍යාධරන් පැහැරගෙන යනු ලැබූ බව පිළිගත්තේ වුවද පසුව නිවේදනයක් නිකුත් කරමින් කීවේ ඔහු අත් අඩංගුවට ගෙන ප්‍රශ්න කිරීම සඳහා රඳවා තබා ගත් බවයි. පසුව ඕස්ට්‍රේලියානු එස්.ඩී.එස්. රූපවාහිනී වැනලයේ සම්මුඛ සාකච්ඡාවට සහභාගි වූ ආරක්ෂක ලේකම් 2009 පෙබරවාරි 26 වන දින සඳහන් කළේ "විද්‍යාධරන් ත්‍රස්තවාදියෙක්; ඔබ ඔහු ආරක්ෂා කිරීමට උත්සාහ කරනවා නම් ඔබේ අතේ ලේ තියනවා. කොළඹට ගුවනින් එල්ල කළ ත්‍රස්ත ප්‍රහාරය සම්බන්ධීකරණය කළේ ඔහු තමා" යනුවෙනි. ඉන් පසුව ඔහුට චරේතිව චෝදනා කිසිවක් නොමැති බව කියමින් 2009 අප්‍රේල් 24 වන දා එනම් මාස දෙකක් රඳවා තබා ගැනීමෙන් පසුව ඔහු නිදහස් කළේ ය.

සන්නද්ධ අරගලයෙන් පසුව රජය පාතාල ලෝකයට චරේතිව යුද්ධයක් ආරම්භ කරමින් නීතිය ඉදිරියට නොයා සෑහෙන පිරිසක් ඝාතනය කළේය. ඔවුන් පාතාල ලෝක සාමාජිකයන්²⁶ බව කියැවිණ. ඊනියා ඝාතන බොහොමයක් සිදු වූයේ පොලීසිය විසින් පාතාල සාමාජිකයන් යම් කිසි ස්ථානයකට ගෙන යෑමෙන් පසුවය. ඔවුන් එසේ ගෙන ගියේ සාක්ෂි පෙන්වාදීම සඳහා වූ අතර ඔවුන් නිදහස් වී තුවක්කු හෝ බෝම්බ ගෙන පොලීසිය සමග යටත් කළ බැවින් පොලීසිය පෙරලා වෙඩි තැබූ බව සඳහන් වෙයි. කෙසේ හෝ මෙකී චෝදනා එකක් හෝ විමර්ශනය කොට නැත.

ඔක්තෝම්බර් මස 29 වැනිදා පොලීසියේ කුරිරුකම ප්‍රසිද්ධියේ විදහා දැක්වීමත් මාධ්‍ය කැමරාවට හසු විය. බම්බලපිටියේ පොලීසිය විසින් සිහි විකල්ව සිටි බලවර්තන් සිවකුමාර්තෝ නැමැත්තාට තාඩන පීඩන කර ඔහු බලයෙන් දියෙහි ඔබා මරණයට පත් කළේය. සියයකට අධික පිරිසක් බියෙන් ඇලලී බලා සිටියදී මේ මිනිසා තමා නොමරන ලෙස අයැද සිටියේ ය. ඊට කලින් ඔහු දුම්රිය වෙත ගල්කැට විසි කරමින් සිටියේය. මෙය දැන් විමර්ශනයට ලක් වී ඇති අතර බොහෝ දෙනාගේ විශ්වාසය වන්නේ මීට පෙර²⁷ බොහෝ විට සිදු වූවාක් මෙන් මෙය ද "සුදු හුණු" ගෑමකින් කෙළවර විය හැකි බවය.²⁸ පොලිස් අත් අඩංගුවේ සිටිය දී මේ වර්ෂය තුළ මරණයට පත් වූ 23 වැනි යා සිවකුමාර්තෝ විය. පොලීසිය දුර සිට බලා සිටියදී සිදුවූ මරණ කිසිවක් එහි අඩංගු නොවේ.

මාධ්‍යවේදීන්ට චරේතිව ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා සිදුවීම 2009²⁹ වර්ෂයේ නොකඩවා සිදුවූවා පමණක් නොව දරුණු තත්වයට ද වැටුණි. 2004 වර්ෂයේ සිට 2009 මාර්තු දක්වා ඝාතනය කෙරුණු මාධ්‍යවේදීන්ගේ සංඛ්‍යාව 34 කි. මේ කිසිම නඩුවක් විසඳා නැති අතර කිසිම අපරාධකරුවෙකුට දඬුවම් පැවරීමක් ද සිදු නොවීය. "සන්ඩේ ලිඩර්" පුවත් පතේ කතෘ ලසන්ත වික්‍රමතුංගගේ වැනි ඝාතන සිදුවූයේ මහ දවාලේ පොලීසිය සහ හමුදා ආරක්ෂක ස්ථාන පෙනී පෙනී ය. මේ කාරණයේදී සිරිත් පරිදි විමර්ශන ඇරඹුනත් මෙතෙක් කිසිම පැහැදිලිව පෙනෙන ඉදිරියට යෑමක් සිදු වී නොමැත.

තවත් වැදගත් කාරණයක් නම් ජනාධිපති විමර්ශන කොමිසම විසුරුවා හැරීමයි.³⁰ මෙය මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනයන් විමර්ශනය කිරීමට 2006 දී පත්කරන ලද්දකි. ජනාධිපති කොමිසම විසින් අදාල විමර්ශන නිම කිරීමට ප්‍රථම ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ විසින් එකී කොමිසම විසුරුවා හරින ලදී.

2008 වර්ෂයේ ට්‍රාන්ස් ජේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් ශ්‍රී ලංකා TISL ආයතනයේ රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳ වාර්තාවේ සඳහන් අන්දමට විමර්ෂන කොමිසම් පිළිබඳව කිව යුත්තේ ඒවායේ ප්‍රගතිය මන්දගාමී බව යි. මෙකී විමර්ෂන කොමිසම් වල ක්‍රියාකාරකම් මෙහෙයවීම සඳහා පත් කළ භගවතී විනිසුරුවරයාගේ සභාපතිත්වයෙන් ද සුප්‍රකට පුද්ගලයන්ගෙන් ද සමන්විත ජාත්‍යන්තර ස්වාධීන කණ්ඩායම (group) එකී කොමිසම් මෙහෙයවීම නතර කර දමා ඇත. ඔවුන් පවසන්නේ එම කොමිසම් අපක්ෂපාති අන්දමින් කටයුතු නොකරන බව යි.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 17 වන සංශෝධනය හා අග විනිසුරුවරයා පත් කිරීම.

2001 වර්ෂයේ දී සම්මත කෙරුණු 17 වන සංශෝධනයෙන් බලාපොරොත්තු වූයේ ව්‍යවස්ථාදායක සභාවක් ඇති කිරීමයි. එමඟින් පහත සඳහන් මණ්ඩලයන් සඳහා සාමාජිකයන් නම් කිරීම බලාපොරොත්තු විය. එකී මණ්ඩල නම් : මැතිවරණ කොමිසම, රාජ්‍ය සේවා කොමිසම, ජාතික පොලිස් කොමිසම, මානව හිමිකම් කොමිසම, අල්ලස් කොමිසම, මූල්‍ය කොමිසම සහ සීමා නියම කිරීමේ කොමිසමත්ය. ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අංශයේ පාලනය සඳහා වන ආයතන ව්‍යුහයේ මෙකී කොමිසම් ඉතා වැදගත් තැනක් උසුලයි.

ව්‍යවස්ථාදායක සභාවට පාර්ලිමේන්තුව මගින් කරනු ලබන නම් කිරීම්, නිල බලයෙන් ලාංඡනය යොදා අනුමත කිරීම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 17 වන සංශෝධනය මගින් ජනාධිපතිවරයාට පැවරේ. කෙසේ නමුදු මේ වසරේ අදාළ සියලු නාම යෝජනා ලැබී තිබුණද ව්‍යවස්ථාදායක සභාවට සාමාජිකයන් පත් කිරීම ජනාධිපතිවරයා විසින් නොකඩවාම නොකරන ලද බැවින් එම සභාව මෙහි සමාලෝචිත කාලය තුළ ක්‍රියාත්මක නොවී ය. එසේ කරනවා වෙනුවට ජනාධිපතිතුමා විසින්ම තනි තනි පුද්ගලයන් කොමිසම්වලට සහ වැදගත් තනතුරුවලට පත්කරන ලදහ. විශේෂයෙන්ම විගණකාධිපති, නීතිපති, අග විනිසුරු, පාර්ලිමේන්තු මහ ලේකම්, පොලිස් පති සහ ඔම්බඩ්ස්මන් වරයා වැනි ඉහළ තනතුරුවලට පුද්ගලයන් පත්කොට ඇත්තේ 17 වැනි සංශෝධනය උල්ලංඝනය කරමිනි.

මේ වසරේ 17 වැනි සංශෝධනය උල්ලංඝනය කරමින් ජනාධිපතිවරයා කළ වැදගත්ම පත්කිරීම නම් වත්මන් අග විනිසුරු පත් කිරීමයි. අධිකරණය සමග එකඟතාවකට පැමිණීම නිසා යුක්තියක් බලාපොරොත්තුවීම ඉටුවීම හෝ ජනාධිපතිවරයා කළ පත්වීම්වල නීත්‍යානුකූල බව විමසීමට සුදුසු සභාවක් හෝ තිබීම අඩමානය. ව්‍යවස්ථාදායක සභාව³² පත් නොකිරීම අභියෝගයට ලක් කරමින් 2008 අගෝස්තු මාසය තුළ දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නඩුවක් පවරන ලදි. අදාළ පාර්ශවයන් අතර බොහෝ සාකච්ඡා වලින් සහ කේවෙල් කිරීම්වලින් පසුව නඩුව ඉදිරියට ගෙන යෑමට³³ අවසරදීම පිළිබඳ ප්‍රශ්නය දැන් ඉදිරිපත් වී තිබේ. ජනාධිපතිවරයා නීතියට යටත් නැත යන පදනම මත දැන් නීතිපතිවරයා නඩුව ඉදිරියට ගෙනයෑමට විරුද්ධත්වය පළ කර ඇත. වසරක් ගතව ඇති අතර මේ වැදගත් ව්‍යවස්ථාදායක ගැටළුවට විසඳුමක් අපි තවමත් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටිමු.

තේරී පත් නොවූ මන්ත්‍රීවරුන් පාර්ලිමේන්තුවට පත් කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමානයේ පවත්නා මැතිවරණ ක්‍රමය අනුව ශ්‍රී ලාංකිකයන් සිය නියෝජිතයන් පාර්ලිමේන්තුවට තෝරා පත් කර යවන්නේ පළමුව තමා කැමති පක්ෂයට ද ඊළඟට තමා කැමති අපේක්ෂකයාට ද ඡන්දය දීමෙනි. මේ අනුව එක් එක් පක්ෂයට ආසන ගණනාවක් වෙන් කොට

වැඩිම මනාප³⁴ ලත් අපේක්ෂකයන්ගෙන් ඒවා පුරවනු ලැබේ. සාම්ප්‍රදායික වශයෙන් 'බෝනස් ආසන' පුරවනු ලබන්නේ ජාතික ලැයිස්තුවේ සාමාජිකයන්ගෙනි. නාමයෝජනා භාරදීමට නියමිත කාලය³⁶ ඇතුළත මෙකී නම් ලැයිස්තුව මැතිවරණ කොමසාරිස් වෙත භාරදිය යුතුය. තවද මැතිවරණ සමයේදී³⁷ එකී නම් ලැයිස්තුව ප්‍රදර්ශනය කළ යුතුද වෙයි. මෙසේ වර්තමාන ඡන්ද ක්‍රමයට පදනම් වී ඇත්තේ ඡන්ද දායකයන් තමන් ඡන්දය දෙන පක්ෂය ගැන තොරතුරු දැනගෙන සිටින පදනම මතය. මෙකී තීරණයට පදනම් වන්නේ පක්ෂය සඳහන් කර ඇති එහි අරමුණ සහ ප්‍රතිපත්ති පක්ෂය විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ඡන්ද අපේක්ෂකයන්ගේ නම් ලැයිස්තුව සහ තමන් ඡන්දය නොදෙන පුද්ගලයන් හා ප්‍රතිපත්තීන්ය.

පසුගිය වසර කීපය තුළ මෙකී නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රමයේ අඩුපාඩු ශ්‍රී ලාංකිකයන් විසින් දැක ඇත. පිල් මාරු කිරීම හරහා ඔවුන් විය දැක තිබේ. පසුගිය වසර කීපය තුළ දී පාර්ලිමේන්තුවට තෝරා පත් වූ මන්ත්‍රීවරුන් ගණනාවක් කියා සිටියේ තමන් තේරී පත් වී ආ පක්ෂයේ ප්‍රතිපත්තිවලට තමන් තවදුරටත් එකඟ නොවන බව හා තමන් අනෙක් පක්ෂයට එකතුවීමට දැන් කැමති බවත්ය. ඡන්ද හිඟවල පැහැදිලිවම සඳහන් කොට තිබෙනගේ යම් කිසි විටක පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයකු සිය පක්ෂයෙන් ඉල්ලා අස්වන්නේ නම් ඔහුගේ මන්ත්‍රීකම ඉබේම අහෝසි වන බව යි. කෙසේ වුවද උද්ගත වී ඇති තත්වය ඊට වෙනස් ය. එසේ පිල් මාරු කළ මන්ත්‍රීවරුන් පක්ෂයෙන් ඉල්ලා අස් වී නැත. මේ නිසා යම් කිසි දේශපාලන පක්ෂයකට වැඩි ඡන්ද ගණනක් ලබාදීමේ හෝ වෙනත් පක්ෂයකට අඩු ඡන්ද ගණනක් ලබාදීමේ අදහසින් ඡන්දය දුන් ඡන්ද දායකයන්ට හදිසියේම පෙනී යන්නේ තමන් අනුග්‍රහ නොදක්වන අදහස් හා ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරන මන්ත්‍රීවරයෙකුට තමා සිතා හෝ නොසිතා තම ඡන්දය දී ඇති බව යි. මෙසේ වැරදිකාර පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට එරෙහිව ඒ ඒ දේශපාලන පක්ෂ³⁹ විසින් ක්‍රියා නොකිරීම ගැන සිතනු වටී.

මෙම ලෙහෙසි පිල්මාරුව නිසා ඒ ඒ පක්ෂවලට වැඩි බලයක් ලබා ගැනීමට මන්ත්‍රීවරුන් මුදලට ගැනීම පහසු වී ඇත. 2008 පාලන වාර්තාවේ⁴⁰ සඳහන් වන්නේ මෙසේ පිල් මාරු කරන පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට අමාත්‍යාංශ සහ ඉහළ තනතුරු ලබා දුන් අවස්ථා බොහොමයක් තිබෙන බවයි. ඡන්දදායක අයිතිය කඩ කළ එක් අවස්ථාවක් නම් විනයාගමුර්ති මුදලිධරන් හෙවත් කරුණා පාර්ලිමේන්තුවට පත් කිරීමයි. එය කළේ 2008 ඔක්තෝම්බර් 06 වන දා⁴¹ ය. ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ සාමාජිකයෙකු ඉල්ලා අස්වීමෙන් ඇති වූ පුරප්පාඩුවට මොහු පත්කරන ලදී. බලයේ සිටින පක්ෂය ශ්‍රී ලංකා හිදහස් පක්ෂය හා ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ ඇතුළුව පක්ෂ ගණනාවකින් සමන්විත වූවකි. ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ ඊට එකතු වූයේ පෞද්ගලික එකඟත්වයක් මතය. එනම් ජනතා විමුක්ති පෙරමුණෙහි මහලේකම්⁴² විසින් නම් කරනු ලැබූ සිය සාමාජිකයන් පස් දෙනෙකුට එක්සත් ජනතා හිදහස් පෙරමුණට ලැබෙන ජාතික ලැයිස්තු මන්ත්‍රී තනතුරුවලින් 05 ක් ලබා දීමයි. ද්‍රවිඩ ඊළාම් විමුක්ති පෙරමුණට එරෙහිව යුද්ධ කිරීම මත එක්සත් ජනතා හිදහස් පෙරමුණ තෝරා පත් විය.

යුද්ධ සමයේ කර්නල් කරුණා ද්‍රවිඩ ඊළාම් විමුක්ති පෙරමුණේ නැගෙනහිර දිශාවේ ආඥාපති විය. මැතිවරණයට කලින් මැතිවරණ කොමසාරිස්ට දෙනු ලැබූ නම් ලැයිස්තුවේ ඔහුගේ නම පැහැදිලිවම නොතිබූ බැවින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ අංක 99A වගන්තිය අනුව ඔහු එකී පත්වීම ලැබීමට හුසුදුසු ය.

විසේ තිබියදී සහ ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ විරෝධතා තිබියදී ඔහු පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයෙකු⁴³ වශයෙන් පත් කරන ලදී. මාස කීපයකට පසුව කර්නල් කරුණා ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂයේ⁴⁴ උප සභාපති වශයෙන් පත්කරනු ලැබිණි.

මෙසේ කටයුතු කිරීම නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට එල්ල කළ අකුල් පහරක් වනවා මෙන්ම මැතිවරණ ක්‍රමයේ ඇති අඩු ලුහුඬු ද පෙන්නුම් දෙයි. මැතිවරණ ක්‍රමයෙහි හා නියෝජිත ප්‍රජා තන්ත්‍රවාදය කෙරේ ඡන්ද දායක විශ්වාසය හීන වී යනු ඇත. ඊට හේතුව පෞද්ගලික කරුණු ඉදිරියටත්, ඡන්ද දායකයාගේ මනාපය පසු පසටත් යෑම ඔවුනට වැටහීමයි.

පලාත් සභා මැතිවරණ

ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් පලාත් සභාවක් විසුරුවා හැර නොතිබුණේ නම් වසර 05 කට වරක් එය විසුරුවා හැරීමට නියමිත ය. මෙම බලය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් දී ඇති අතර මෙහි සඳහන් වාක්‍ය කණ්ඩාය මගින් එය සංශෝධනය⁴⁵ කර ඇත. “මෙම ඡේදය යටතේ ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් සිය බලය ක්‍රියාත්මක කළ හැකි (විසුරුවා හැරීමේ බලය ද ඇතුළුව) වන්නේ ප්‍රධාන අමාත්‍යවරයාගේ උපදෙස්වලට අනුකූලවය. එසේ කළ යුත්තේ අමාත්‍ය මණ්ඩලයට පලාත් සභාවෙහි බහුතර ඡන්දය ඇත්නම් පමණකි”

පිළිවෙලින් 2008 මැයි 9⁴⁶ වන දින හා 2008 ජුනි 09 වන දින⁴⁷ ආණ්ඩුකාරයා විසින් නිකුත් කරන ලද ආඥාවක් අනුව වයඹ සහ සබරගමුව පළාත් සභා විසුරුවා හැරිණ. (හිල කාලය අවසන්වීමට 14 මසකටත් කලින්) මෙකී පලාත් සභාවන් විසුරුවා හැරීමට ඉක්මන් තීරණයක් ගැනීමට හේතුවේ දැක්වීමක් නොවීය. ඉන් පසුව මධ්‍යම⁴⁸ සහ වයඹ⁴⁹ පලාත් සභාව (දළ වශයෙන් හිල කාලය අවසන්වීමට මාස 08 කට පෙර) 2008 දෙසැම්බර් මාසයේදී විසුරුවා හැරිණි. ඉන් පසුව නියමිත දිනයට එක් මාසයකට කලින් දකුණු පළාත් සභාව විසුරුවා හැරියේය. එනම් 2009 අගෝස්තු මාසයේ දී ය.

මෙකී මැතිවරණ කඩින් කඩ පැවැත්වීමෙන් රජයට විශාල වියදමක් දරන්නට සිදුවිය. මධ්‍යම ආණ්ඩුව⁵⁰ විසින් බොහෝ බලපෑම් කරන ලදී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 17 වන සංශෝධනය මගින් අපේක්ෂා කෙරුණු මැතිවරණ කොමිසමක් නොමැතිව මෙකී මැතිවරණ පැවැත්වුණු අතර රජයේ දේපල මෙන්ම පක්ෂපාතී රජයේ මාධ්‍ය⁵¹ යොදා ගත් හෙයින් මේ මැතිවරණ දූෂිත විය. මෙකී මැතිවරණයන්ගෙන් වැඩි ගණනක් සඳහා රාජ්‍ය මාධ්‍ය අනියම් ආකාරයෙන් යොදාගත් බවත් ඇතැම් පළාත්වල ආණ්ඩු පක්ෂයේ මැතිවරණ ව්‍යාපාර⁵², රජයේ ගොඩනැගිලි මෙන්ම රථ වාහන ද යොදා ගත් බව පැහැදිලි සංවිධානය වාර්තා කළේ ය.

පළාත් සභා කල් පිරීමට මත්තෙන් විසුරුවා හැරීම සහ මධ්‍යම ආණ්ඩුව විසින් අයථා බලපෑම් කරනු ලැබීම හිසා පලාත් සභාවල කටයුතු වල මධ්‍යම ආණ්ඩුව බලපෑම් සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යන බව පෙනී ගිය බැවින් ඒ ඒ පළාත් වල ජනයා තුළ, බලය බෙදීම ගැන ඇත්තේ මද විශ්වාසයකි. නැගෙනහිර ප්‍රාදේශීය සභාවට ඉඩම් පිළිබඳව මෙන්ම පොලිස් බලතලද දීම මධ්‍යම ආණ්ඩුව විසින් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන් මේ බව තහවුරු වෙයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වන සංශෝධනයට අනුව බලය විමධ්‍යගත කිරීම නොසිදු වූ බැවින් නැගෙනහිර පළාත් සභාව බෙහෙවින් නොසන්සුන් විය. 2009 ජනවාරි මාසයේ දී නැගෙනහිර පළාත් සභා ඇමති එම්.එල්.ඒ.එම්. හිස්බුල්ලා මහතා

කීවේ 'සුළු සේවකයෙකු'⁵³ පවා පත් කිරීමට තමාට බලය නැති' බවයි. නැගෙනහිර පළාත් සභාවත් රජයත් අතර වූ හේදය 2009 කොතරම් උග්‍ර වූයේද යත් ආණ්ඩුකාරවරයා වූ විජේවික්‍රම⁵⁴ මහතා ධුරයෙන් ඉවත් කරන ලෙසද (අසාර්ථක වූවකි) පළාත් සභා මහ ඇමතිවරයා ඉල්ලා සිටියේ ය.

විධායකය සහ අධිකරණය අතර කඩ ඇදිල්ල

නව අග විනිසුරු පත් කිරීමත් සමග නව තත්වයක් උදා වී ඇත. මීට ප්‍රථම අග විනිසුරු සරත් එන් සිල්වා මහතා යටතේ අධිකරණය බෙහෙවින් දේශපාලනයට බරවූ බව සලකනු ලැබිණ. 2009 මැයි මස සිය වාර්තාවෙන් මිනිස් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර හිඟි සංගම් ආයතනය (IBAHRI) මෙසේ දක්වයි. "2009 වර්ෂයේ අධිකරණය දේශපාලනික වීම නොකඩවා සිදුවීම ගැන අප සංවිධානය කණගාටුව පළ කරයි. ඇත්ත වශයෙන්ම අධිකරණයක දෙවර්ගයක බලපෑම්වලට එනම් රජයේ සහ අග විනිසුරු වරයාගේම දේශපාලනයට වර්තමානයේ යටත් වී ඇති බව IBAHRI ආයතනයට පෙනී ගොස් ඇත. බලපෑමේ ප්‍රමාණය සහ ස්වභාවය එකී ආයතන දෙක අතර දෝලනය වන අතර ඕනෑම අවස්ථාවක රජය හා අග විනිසුරු අතර පවතින සබඳතාව අනුව එය තීරණය වෙයි.

'IBAHRI' සංවිධානය තවදුරටත් පෙන්වා දෙන්නේ අධිකරණයේ සාමාජිකයන් කෙරේ අධිකතර බලපෑමක් අග විනිසුරු විසින් කරනු ලබන අතර ඒ හේතුව නිසා විරුද්ධ අදහසක් පළ කිරීමට ඔවුන් මැලි කරන බවයි. ඇත්තෙන්ම සරත් එන් සිල්වා අග විනිසුරු විරුද්ධ වූ එකම තීරණයක් හෝ 2009 වසරේ දී අධිකරණය විසින් දී නොමැත. IBAHRI සංවිධානය පෙන්වුම් කරන අන්දමට 2009 වර්ෂයේ දුන් බොහෝ අධිකරණ තීරණ විධායකයේ අරමුණු සමග ගැටෙන ජනප්‍රිය ඒවා වූ අතර විධායකය පැහැදිලිවම පෙනෙන අන්දමට ඒවා නොසලකා හැරියේය.

මේ සම්බන්ධයෙන් වෙගපිටිය චරෙහිව ගවුසි සහ තවත් අය⁵⁶ හෙපින් නඩුව සහ වාසුදේව නානායක්කාර චරෙහිව කේ.එන්. චොක්සි⁵⁶ (LMSL CASE) සලකා බැලීම වැදගත් ය.

'හෙපින්' නඩුවේදී, රජයට අයත් ලංකා තෙල් සංස්ථාව සහ ස්ටැන්ඩර්ඩ් වාර්ටඩ් බැංකුව සිටි බැංකුව, ඩොයිෂ් බැංකුව සහ තවත් දේශීය බැංකු දෙකකුත් අතර වූ ගිවිසුමේදී බැංකුවලට වඩා වාසි වන අන්දමට එය සැකසී තිබූ බව මෙකී නඩුවේ පදනම විය. එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොල් මිලියන 800 ක් තෙල් සංස්ථාව විසින් හෙපින් ගෙවීම් ලෙස එකී බැංකුවලට ගෙවිය යුතු විය.

2008 නොවැම්බර් මාසයේදී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය බැංකුවලට, තෙල් සංස්ථාව විසින් කරන ගෙවීම් නවතා දමා නඩුව නිම වන තෙක් තෙල් සංස්ථා සභාපතිගේ සේවය තාවකාලිකව නතර කළේය. ඉන්පසු පෙත්සම්කරුවන්, විසින් ලෝක වෙළඳ පලේ පෙට්‍රල් මිල පහත වැටී තිබියදී⁵⁷ තෙල් සංස්ථාව පෙට්‍රල් මිල අඩු කර ඇති බව කියා සිටීමේ ප්‍රතිඵල වශයෙන් 2008 දෙසැම්බර් 17 වන දින පෙට්‍රල් ලීටරයක මිල රුපියල් 122/- (ඩොලර් 1.07) සිට රුපියල් සියයට (රු.100/-) (ඩොලර් 0.8 ට) අඩු කරන ලෙසට අධිකරණය රජයට නියෝග කළේය.

ඉන්පසුව එකී නඩුව නැවත විභාගයට ගත් අවස්ථාවේ භාණ්ඩාගාර ලේකම් අධිකරණයට කියා සිටියේ සමාජයේ බහුතරයකට සහන සැලසීම් වස් ඩිසල් සහ භූමිතෙල් මිල පහත දමන ලද අතර

පෙට්‍රල් මිල ද රුපියල් 02 කින් පහත දැමූ බවයි. උසාවි නියෝගයට හිස පහත් කිරීමට කිසිම සුදානමක් භාණ්ඩාගාරය වෙතින් පළ නොවිණ.

ඉන් අනතුරුව අග විනිසුරු සරත් චන් සිල්වා ප්‍රකාශ කළේ අධිකරණය නියෝගයක් දුන් විට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 118 වන වගන්තිය ප්‍රකාර ඊට අවනත වී ක්‍රියා කළ යුතු බවයි. ඒ අනුව එසේ කිරීමට ජනවාරි මස 27 වනදා තෙක් භාණ්ඩාගාරයට කල් දුන්නේය. තවද සමාජයේ බහුතරයකට සහන සැලසීම අවශ්‍ය නම් විය සලකා⁵⁸ බැලීමට උසාවියට කරුණු ඉදිරිපත් කළ යුතු බවද ඔහු වැඩිදුරටත් ප්‍රකාශ කළේය.

ජනවාරි 27 වන දින නැවත නඩුව විභාගයට ගත් කල රජය තවත් කාලය ඉල්ලා සිටියේය. මේ කාරණය සම්බන්ධයෙන් රජය අධිකරණ නියෝග ක්‍රියාත්මක නොකරන බව කියමින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය නඩුව අහක දැමුවේය.

විධායකය සහ අධිකරණය අතර වූ මෙම හේදය නිසා රටට ඉතා විශාල මූල්‍යමය හානියක් සිදුවිය. විශේෂයෙන්ම හෙප්ට් ගිවිසුම නතර කිරීමට අධිකරණ නියෝගයක් නොවූ බැවින් ඒ සම්බන්ධව ඉහත කී බැංකුවලට ගෙවීම් සිදු කිරීමට රජයට සිදුවිය. කෙසේ වුවද වඩාත් බරපතල ලෙස රජය කෙරේ වූ විශ්වාසය තවදුරටත් දරුණු ලෙස පහල වැටුණේය.

අධිකරණය විසින් අයථා ලෙස බලය යෙදීම

තෝරා පත් කරගනු ලැබූ නිලධාරීන්ගේ ක්‍රියාවන් සම්බන්ධව, තෝරාපත් කර ගනු නොලැබූ විනිසුරුකරුවන්ට, ප්‍රකාශයන් නිකුත් කිරීම සඳහා බලය ලැබෙන්නේ කෙසේ ද යන්න නිතර පැන නැගුණු ප්‍රශ්නයකි. සම්ප්‍රදායික වශයෙන් මෙම ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයෙනුයේ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව හේතුවෙන් විනිසකරුවන්ට බලය හිමි වන බව හා විනිසකරුවන් හුදෙක් නීති සහ විධායක පරිපාලන ක්‍රියාවන් ඇගයීමට ලක් කරන බවත්ය. එසේ කරනුයේ එම ක්‍රියාවන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූලව සිදුවන්නේ දැයි සොයා බැලීමටය. එම නිසා ප්‍රතිපත්ති සෑදීම හෝ විධායකය හෝ පරිපාලනය සතු ක්‍රියාවන් බලයෙන් උදුරා ගැනීම විනිසුරන්ගෙන් අපේක්ෂා නොකරන අතර එකී ක්‍රියාවන් නීතියට අනුකූල බවට හුදෙක් සහතික වීම ඔවුන්ගෙන් බලාපොරොත්තු වන කාර්යයයි.

IBAHRI සංවිධානය පෙන්නා දෙන පරිදි සිය සේවා කාලයේ අවසාන අදියරේ දී සරත් චන් සිල්වා ගේ අධිකරණය තරමක ජනප්‍රිය වීමේ ප්‍රවණතාවක් තිබූ බවයි. Locus Standi හෙවත් අධිකරණය ඉදිරියේ ඇති කාරණයක් පිළිබඳව කථා කිරීමේ අයිතිය ඕනෑම අසාධාරණ විධායක හෝ පරිපාලන කටයුත්තක් ද ඇතුළත් වන පරිදි පුළුල් කරන ලදී. ජනප්‍රිය විධායක හෝ පරිපාලන ප්‍රශ්න රැසක් පිළිබඳව සොයා බලා නඩු තීරණ ප්‍රකාශ කිරීමට මේනිසා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට ඉඩ ලැබුණි. උදාහරණ වශයෙන් වැලි ගොඩදැමීම හා කසල ඉවත් කිරීම⁵⁹ පිළිබඳව පවරන ලද නඩු දැක්විය හැකිය. විශේෂ කාරණයන් සම්බන්ධයෙන් සහන ඉල්ලා පෙත්සම්කරු විසින් මෙකී නඩු පවරන ලද අතර එම සහන ලබාදීමෙන් පසුව එකී ආයතනවල නිරීක්ෂණ කටයුතු සහ ක්‍රියා කලාපය නිරීක්ෂණය කිරීමද ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් කරන ලදී. මෙසේ කසල ඉවත් කිරීම පිළිබඳ කාරණයේදී වෙනත් කසල ඉවත් කරන්නන් තෝරා ගැනීමද කොළඹ නගර සභාව මගින් දී ඇති

නිර්නායකයන් නිරීක්ෂණය කිරීම ද දිගටම ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් කරගෙන යනු ලබයි. තවද පදිංචිකරුවන් පසුව කරන පැමිණිලි ගැන ද ඇගයීමක් කරයි.

සෙලින්කෝ හඬ⁶⁰ පිළිබඳවද මෙකී තත්වය දැකිය හැකිය. මෙහිදී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය පාර්ශව අතර එකඟත්වයක් ඇතිකර ගැනීම ගැන සලකා බැලීම සහ ඒ සඳහා ඉඩ පහසුකම් සැලසීම, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය තුළම ඇප ලබාදීම, පෞද්ගලික සමාගම්වල බැරකම් සහ වත්කම් මාරු කිරීමට විශේෂ ආයතනයක් ඇති කිරීම යන මේ සියල්ලම මූලික අයිතිවාසිකම් පෙත්සමක් විභාග කිරීමේදී සැලකිල්ලට භාජන කළේය.

මෙකී නියෝගවල යටි අදහස වූයේ මහජන ශූන්‍ය සිද්ධිය හා මූල්‍ය අර්බුදයක් ඇතිවීම වැලැක්වීමේ අවංක පරමාර්ථය වුවද අධිකරණය ගත් ඉහත කී පියවර, අධිකරණ ක්ෂේත්‍රයේ අධිකරණමය බලය ඇතුළත විදැයි කෙනෙකු විසින් ප්‍රශ්න කරනු හැකිය.

පෞද්ගලිකරණය පිළිබඳව වැදගත් නඩු තීන්දුවක්

රජයේ ආයතන පෞද්ගලිකරණයේදී අක්‍රමිකතා රැසක් සිදුවී ඇති බවට පසු ගිය වසරේදී අධිකරණයට කරුණු ඉදිරිපත් විය. නිරීක්ෂණයට භාජන වූ කාලය තුළ මේ සම්බන්ධයෙන් දෙන ලද වැදගත් නඩු තීන්දුවක් වූයේ ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාව පෞද්ගලිකරණය පිළිබඳව වූ නඩුවයි. මෙහිදී හෙළිවූයේ භාණ්ඩාගාරයේ ලේකම් විසින් නීත්‍යානුකූලව අවශ්‍ය වූ කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් පත් කරනු ලැබූ ටෙන්ඩර් මණ්ඩලය නොසලකා හැර වෙනත් ටෙන්ඩර් මණ්ඩලයක් කැබිනට් අනුමැතිය නොමැතිව සකස් කරන ලද බවයි. තවද පෞද්ගලිකරණය සඳහා මිළ ගණන් කැඳවූ අවස්ථාවේ සංස්ථාගත නොකළ සමාගමකට රක්ෂණ සංස්ථාවේ කොටස් අලෙවි කරන ලද බවද මෙහිදී හෙළි විය. එහිසා අධිකරණයේ තීරණය වූයේ රක්ෂණ සංස්ථාවේ කොටස් 90% ක් විකිණීම සඳහා ච්ඡද්‍රව්‍ය තිබූ ගිවිසුම එහි වූ අක්‍රමිකතා නිසා බල රහිත කළ බවයි. මෙසේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් දූෂණය නොඉවසීම මගින් පොදුවේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් වෙත පැහැදිලි පණිවුඩයක් යවා ඇත.

තවද රාජ්‍ය නිලධාරීන් විසින් ගනු ලැබූ හා අනුමත කරනු ලැබූ තීරණ පිළිබඳ වගකීම ඔවුන් විසින්ම දැරිය යුතු බවට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය දැරූ ස්ථාවරය නිසා බෙහෙවින් අවශ්‍යව තිබූ රාජ්‍ය අංශයේ වගකීම පිළිබඳ හැඟීම තහවුරු විය.

අසෝක ද සිල්වා සහ අධිකරණ සමාලෝචන

නඩු පැවරූ බොහෝ දෙනෙකු අග විනිසුරු සරත් එන් සිල්වා විශ්‍රාම ගැනීමත් සමගම ඔහුගේ තීන්දු පෙරලා විමර්ශනය කරන ලෙස ඉල්ලා ඇත. යහ පාලන සංකල්පය සම්බන්ධයෙන් වූ කැපී පෙනුණු එවැනි තීන්දුවක් නම් වාසුදේව භානායක්කාර එරෙහිව කේ.එන්. චොක්සි නඩු තීන්දුවයි.⁶¹

නඩු නිමිත්ත වූයේ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් ලංකා මැරයින් සර්විසස් සමාගමට නීතියට පටහැනිව ඉඩම් අලෙවි කිරීමයි. මෙම නඩුවේ තීන්දුව අනුව මෙකී ගනුදෙනුව පිළිබඳව ක්‍රියා කළ භාණ්ඩාගාර ලේකම් ජී.බී. ජයසුන්දර මහතා විවේචනයට ලක් කර මහා පරිමාණයේ දූෂණයක් කළ බවට ඔහුට දෝෂාරෝපණය කරන ලදී. ඉන් පසුව නඩු තීන්දුව ප්‍රකාශ කිරීමෙන් පසුව

තවදුරටත් භාණ්ඩාගාර ලේකම් පදවිය ඉසිලීම ගැන ජයසුන්දර මහතා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙන් කොන්දේසි විරහිත සමාව ඉල්ලා සිටිමින් තමා මින් ඉදිරියට එකී තනතුර නොදරන බව දිවුරුම් පෙත්සමක් ඉදිරිපත් කළේය.

අග විනිසුරු සරත් එන් සිල්වා විශ්‍රාම යෑමෙන් පසුව තමාගේ දිවුරුම් පෙත්සම ඉල්ලා අස්කර ගැනීමටත් හා තමා අධිකරණයට දුන් පොරොන්දුවෙන් තමා නිදහස් කරන ලෙස ඉල්ලා හිටපු භාණ්ඩාගාර ලේකම් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට කරුණු ඉදිරිපත් කළේය. හිටපු භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් කලින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ දිවුරුම් පෙත්සම ඉල්ලා අස්කර ගැනීමට ඔහුට අවසර තිබේද යන ප්‍රශ්නය විනිසකරුවන් සත් දෙනෙකුගෙන් යුත් මණ්ඩලයක් විසින් 2009 සැප්තැම්බර් 29 වන දා විමසා බලන ලදී. විනිසකරුවන් වැඩි දෙනෙකුගේ අදහසට අනුව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 52 වන වගන්තිය අනුව පත්වීම් කිරීමට බලය පැවරී ඇත්තේ ජනාධිපතිවරයාට බැවින් පී.ඩී. ජයසුන්දර මහතා භාණ්ඩාගාර ලේකම් හා මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය ලේකම්⁶⁴ වශයෙන් පත් කිරීමට ජනාධිපතිවරයාට නිදහස තිබෙන බවට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය නියෝග කළේය.

අග විනිසුරු අසෝක ද සිල්වා මහතා මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය. “රීතියා දිවුරුම් ප්‍රකාශය පිළියෙල කර අධිකරණයේ ගොනු කර ඇත්තේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ උචමතාවට බව පෙනී යෑම ගැන මම කණගාටු වෙමි. එපමණක් නොව විනි අඩංගු කරුණු සපයා ඇත්තේ ද ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසිනි. මෙකී තත්වය අධිකරණ බලය ඉක්මවා ක්‍රියා කිරීමක්”⁶⁵ ඉන් පසුව, ඉහත කී තනතුරට පී.ඩී. ජයසුන්දර මහතා නැවත 2009 සැප්තැම්බර් 28 වන දින ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරනු ලැබීය. ඉතරු වි ඇති ප්‍රශ්නය නම් ඔහුගේ පත්වීමට නීතිමය බාධකයක් වීද යන්න නොවේ. භාණ්ඩාගාර ලේකම් තනතුරට ස්වභාවයෙන්ම ඉහළ මට්ටමේ විශ්වාසයක් හා අවංකතාවයක් තිබීම අවශ්‍යය. ජයසුන්දර මහතාගේ අවංකතාවය ප්‍රශ්නයට ලක්වී තිබේ. එසේම ඔහු රජයේ තනතුරක් දරද්දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ඔහු වැරදිකරු බව තීන්දු කරන ලදුව ඔහු විසින් දඩයක් ද ගෙවා ඇත. රාජ්‍ය නායකයා විසින් විවැන්නෙකු භාණ්ඩාගාර ලේකම් වශයෙන් පත් කළ යුතු ද?

සමාප්තිය

සියළු ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට, පසුගිය වසරේ ආයුධ සන්නද්ධ අරගලය නිමාවට පත්වීම පැහැදිලිවම ලොකු වෙනසක් ඇති කර තිබේ. දශක ගණනාවකට පසුව සාමයට සහ සංවර්ධනයට අවස්ථාව උදා වී ඇත. කෙසේ වුවද රාජ්‍ය පාලනය සම්බන්ධයෙන් කිවහොත් පසුගිය වසරේ ඇති වූ ප්‍රශ්න බොහොමයක් විසඳා නොමැත. ව්‍යවස්ථාදායක සභාව පත්කර නොමැති අතර රාජ්‍ය ආයතනවල ස්වාධීනත්වය දිගටම සැක සහිත තත්වයක ඇත. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නියෝජනය ගැන මහජන විශ්වාසය කඩවීම දිගටම පවතී. මීට අමතරව සමස්ථ වශයෙන් වගකීමක් නැතිවීමේ ප්‍රවණතාවක් වර්ධනය වෙමින් පවතී. මේ නිසා අධිකරණය තම බලය ඉක්මවා කටයුතු කරන අතර විධායකයා අධිකරණ බලයට හිස නැමීම ප්‍රතික්ෂේප කරමින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ද සාමාන්‍ය වශයෙන් නොසලකා හරීයි. ප්‍රසිද්ධියේ පැහැරගෙන යෑම, ඝාතන, පොලිස් මැරකම් උග්‍රවීම සහ ප්‍රතිචලදායී විමර්ශන නොමැතිකම නිසා මහ ජනතාව බියෙන් නිහඬ වෙති. තවද මාධ්‍ය නිදහස, වෙන කවදාටත් වැඩියෙන් අනතුරුට මුහුණ පා ඇත. අකමැත්ත මැඩ පැවැත්වීමට ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පණත වැනි න්‍යායක නීති හඳුන්වා දී ඇත.

වගකීම පිළිබඳ යාන්ත්‍රණය පැවතුණ ද එය ක්‍රියාත්මක කෙරෙන වැඩ පිළිවෙල නොමැත. දැන් යුද්ධය නිම වී ඇති බැවින් ආරක්ෂාව පිළිබඳ හිතිය ක්‍රමයෙන් අඩු විය යුතුය. එම නිසා දැනටමත් රටේ තිබෙන වගකීම් යාන්ත්‍රණය නැවත පණ ගන්වා ගුණාත්මක බවින් ඉහළ තත්ත්වයක් ඇති කරගැනීමට සියළු දෙනා විසින්ම උත්සාහ කළ යුතු කාලය උදා වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව වැදගත් සන්ධි ස්ථානයකට පැමිණ ඇත. අපගේ රට නැවත ගොඩනංවා නැවත නඟා සිටුවා සමෘද්ධිමත් තත්ත්වයකට ගෙන ඒමට තවම පුළුවන. චිනමුද්‍ර මෙකී කාර්යය දේශපාලඥයන්ට සහ විධායකට කරන්නට ඉඩ තබා බලා නොසිටිය යුතුය. සිවිල් සමාජය ක්‍රියාකාරී අන්දමින් ඊට සහභාගි විය යුතුය. අපගේ රජය අපට වගකිව යුතු යයි අප නොකියන්නේ නම් එසේම අපගේ කටයුතු පිළිබඳ පාලනයට අප සහභාගි නොවන්නේ නම් අවංක බවින් හා දූෂණයෙන් තොර සමාජයක් අපට බලාපොරොත්තු විය නොහැකිය. සිවිල් සමාජය පසෙකට දමා ඔවුන් දැනුවත් කර ඇත්තේ විරුද්ධවීම රාජ්‍ය විරෝධී මෙන්ම ජාති විරෝධී බව ලෙසටය. අප කොතරම් දිගු කලක් යුද්ධය සමග සිටියේද කිවහොත් සාම කාලයේ කටයුතු කළ යුත්තේ කෙසේ දැයි අපට ස්ථිරව කිව නොහැකිය. නමුත් ශ්‍රී ලංකාව බේරාගත හැක්කේ ක්‍රියාකාරී මෙන්ම පාලන කටයුතුවලට සහභාගි වන, රජය සිය කටයුතුවල වගකීම දරන බව විශ්වාස කරන සිවිල් සමාජයක් ඇති වුවහොත් පමණකි. මාර්ක් ටිවේන් ඉතා මැනවින් පවසා ඇති මේ වාක්‍යය ගැන අප සිතිය යුතුය.

හැම කල්හිම දේශ මාමකත්වය ඔබගේ රටට උදව් කරයි. එසේම ඔබගේ රජයට උදව් කරන්නේ උදව් ලැබීමට එය සුදුසු නම් පමණකි.